

بشوتن

واژه

اردیبهشت

بطوریکه در طلیعه بشوتن که در جشن سده سال ۱۳۲۶ انتشار یافت متذکر شدیم در هر ماه معنی آن ماه و ریشه اوستایی آن و جشن هائی که در زمان قدیم در آن ماه برگزار میشده با امروز بر گزار میشود و نیز نام و معنی روزهای سی گانه هر ماه زرتشتیان و ریشه اوستایی آنها، بتدریج درج خواهیم نمود، در شماره اول، نوروز و جشنهای ماه فروردین و در این شماره که در ماه اردیبهشت منتشر میشود معنی اردیبهشت و جشن اردیبهشتگان که در سومین روز ماه اردیبهشت بر گزار میشده درج میگردد، معنی واژه فروردین را در موقع بیان نام و معنی هجدهمین روز ماههای زرتشتیان که باین نام معروفست شرح خواهیم داد.

۰۰۰

اشوتی که پایه کیش زرتشتی است
اشه یا اشوتی معانی بسیار عریق و وسیعی دارد.
 چه بهتر که این گفته اوستایی را بتوان ترجمه و تفسیر در زمان بکار بریم تا بتوانیم
 بهتر بمفهوم اصلی آن در ادبیات مزدیسنا واقف
 گردیم. در نامه های اوستا و پهلوی کسی اشوخوانده
 شده که پیرو اردیبهشت بوده بندار و گفتار و کردارش
 راست و درست باشد و علاوه بر آن تن و جامه و
 خانه و محیط خود را پیوسته پاک نگهدارد و از هر
 گونه بلیدی و نا پاکی دوری گزیند. بعبارت دیگر
 اشو کسی است که پارسا بوده درون و بروش پاک باشد.
 این سرود یکی از سرود های کهن
سروداشم وهو و مفید اخلاقی اوستاست که هر
 زرتشتی در نماز روزانه خود
 چندین بار تکرار مینماید و پیروی از آن وظیفه
 وجدانی اوست.

اردیبهشت (بفتح الف) نام یکی از امشا سپندان
 هشتگانه دین مزدیسنا است. دومین ماه بهار و سومین
 روز از ماه زرتشتیان بنام این فرشته، اردیبهشت
 خوانده میشود.
 این کلمه که در اوستا **اشه وهیشت**، بزبان پهلوی **ارته**
وهشت یا **ارتی بهشت** و بفارسی اردیبهشت گفته میشود
 از دو جزء ترکیب شده است. جزء اول: **اشه** یا **ارد**
 که معنی درستی و راستی و پاکی است و مستقلا هم
 استعمال میشود چنانکه **بیست و پنجمین روز از ماه**
زرتشتیان ارد (بموقع از آن سخن خواهیم گفت) نام
 دارد. جزء دوم: **وهشت** یا **بهیشت** یعنی بهترین که
 صفت عالی و پایه است. بنابر این اردیبهشت یا
 بهترین **اشه** (اشوتی) را میتوان به بهترین راستی و
 بهترین پاکی ترجمه کرد و چون آتش و نور بارزترین
 نمونه پاکی است ادبیات مزدیسنا اردیبهشت حامی
 و موکل فروغ و آتش در جهان مادی دانسته شده است.

در این سرود، اشوئی یگانه وسیله رستگاری و خوشبختی دانسته شده به جهانیان توصیه میشود که اشوئی را هدف نهائی خود قرار دهند.

ایرانیان باستان با بکار بستن این تعلیم بزرگ و گرانها در راستگویی و درست کرداری سرآمد جهانیان شدند. داریوش شاهنشاه بزرگ هخامنشی پیروی این گفته اشوزرتشت را بیاد شاهان بعد از خود در کتیبه یستون، چنین یاد آور میشود: «ای کسبکه پس از من شاه خواهی شد، از دروغگو یان حفاظت مکن و مردی را که بتو دروغ گفت خوب سزاده. اگر چنین کنی دهبیم تو دیر باید.» داریوش باز در بند سوم همین کتیبه بکشور ایران چنین دعا میکند: «باشد که این کشور از لشکر دشمن و قحطسالی و گزند دروغگو یان در امان باشد.»

اشویکی از بزرگترین و عالیترین القاب لقب اشو روحانی و معنوی کیش زرتشتی است. اوستا از مردمان جهان تنها زرتشت و از فرشتگان تنها سروش را بلقب «اشو» یباد میکند. چنانکه آمده است «اشو زرتشت» و «سروش اشو» (هفتمین روز از ماه زرتشتیان موسوم به سروش است که در جای خود از آن سخن خواهد رفت) در اوستا مکرر بر مردان و زنان اشوچه آنها بیکه در گذشته اندوچه آنها می که زنده اند درود فرستاده میشود.

در نامه های اوستا و بهاوی نه فقط کارهای اشو خدا پرستی و داشتن صفات و سجایای نیک اخلاقی از مظاهر اشوئی دانسته شده بلکه کارهایی که از آن سودی عاید دیگران شود اشو شمرده شده است. مثلاً: کشتن حشرات موذی خرفستران (بجای خود از آن سخن خواهد رفت) از کارهای نیک و اشو است (وندیداد بر گرد ۱۴). هر کس دانه ای بقصد کشاورزی در زمین کارد کاری اشوانجام داده است (وندیداد بر گرد ۳).

فزون آشکار است که پاکیزگی سبب نیرو مندی و نیرو مندی وسیله پیشرفت راستی و درستی است و این معنی در کتاب «دینکرد» این گونه بیان شده است: «کسبکه در راه پاکیزگی و بهداشت و نیرو مندی و سود دیگران کوشا باشد اردیبهشت امشاسپند را از خود راضی و خشنود کرده است!!»

همچنین افزودن آب و آبادی، خشکاندن با اطلاق، ساختن مدرسه و پل و کاروانسرا و مانند آن از کارهای اشو شمرده شده است!

در اوستا صفت ضد اشوئی درج (بضم «د» و «ر») درج نامیده میشود درج نیز دارای معانی بسیار است چون نادرستی، دروغ، ناپاکی، بی نظمی و غیره، سرآینده اوستا کراراً خواستار میشود: بشود که اشا بر درج غالب آید، درج ناپا بود گردد، درج از دنیا برفتند، درج زده و شکسته شود، پاکی و راستی در جهان رواج گیرد

چون در عالم معنوی درج ضد اردیبهشت امشاسپند است همه کس که درصدد نابودی درج بر آید و به بیکار با آن برخیزد نسبت به اردیبهشت خدمتی بزرگ انجام داده لیاقت خود را از رفتن به بهشت آشکار ساخته است.

روز سوم اردیبهشت که نام جشن اردیبهشتگان روز و ماه برابر میباشند، در نزد ایرانیان باستان یکی از جشنهای دوازده گانه سال بشمار میرفته این جشن از خاطرها فراموش شده است و از روش و مراسم برگزاری آن اطلاعی در دست نیست.

ولی از آنجائیکه در جهان آتش سبده اردیبهشت است میتوان حدس زد که یکی از مراسم این جشن در قدیم افروختن خرمن آتش و شادی کردن بر گرد آن و نیز رفتن به آتشکده و سرودن اردیبهشت یشت و نیاز مواد خوشبو بر آتش مقدس بوده است.

بآن کسی باید گوش داشت که مردم را بسوی راستی

راهنمایست، بآن دانائیکه در همان بخش زندگانی است...

گاتها، ۳۱۴، قطعه ۱۹